

KJØNNSFORSKJELLER I SKOLEPRESTASJONER

MGLU3511

Fou-oppgave våren 2021

Maja Sørgerd
Kandidatnummer: 10032

Sammendrag

I denne oppgaven vil det bli gjort en kvalitativ undersøkelse med en abduktiv innfallsvinkel, der jeg svarer på problemstillinga: Hvilke refleksjoner gjør elever i en ungdomsskoleklasse rundt kjønnsforskjeller i skolen?

Jeg har gjort en innsamling av elevtekster der elever i en ungdomsskole svarer på spørsmål rundt kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner. I analysen har jeg kodegruppert etter spørsmålene og sett på tendenser og interessante funn. I drøftedelen blir funnene forankret i teori for å løfte empirien.

I elevtekstene kommer det fram at en del elever merker forskjeller mellom kjønn. Det blir poengtert flere ganger at jenter er stille, flinke og motiverte for skolearbeid, mens guttene er urolige, høylytte og har en mindre seriøs holdning til skolen. Dette er interessant å se i lys av Bourdieu sitt habitusbegrep og Nordahl sin formulering rundt “det skjulte pensum”. Det kan virke som at skolen er mer tilrettelagt for jentene fordi de har den habitusen som blir verdsatt og at de tilpasser seg bedre de forventningene som skolen kommer med (Nordahl, 2003, s. 77).

De fleste av elevene opplevde at lærere behandlet elevene forskjellig basert på kjønn. For eksempel mener de at gutter får mer kjeft og at jenter blir behandlet annerledes. Dette kan handle om relasjon og at lærere utvikler bedre relasjon til de elevene som tilpasser seg det verdigrunnet som skolen verdsetter (Drugli, 2011). Derfor kan det se ut til at skolen bør rette mer fokus på deres praksis og kanskje oppsøke mer kunnskap om gutters habitus i stedet for å få dem til å tilpasse seg jentenes (Aasen et al., 2015, s. 86).

Samtidig er det en del elever som ikke merker forskjell mellom kjønn og at det blir gitt samme forventninger til alle. Elevene poengterer for eksempel at gutter også kan være flinke og at jenter også kan være bråkete. Dette kan sees i sammenheng med at elever inntar flere roller i møte med skolen (Lyng, 2004, s. 38). Kjønn blir på denne måten mer komplekst. Derfor kan det tenkes at man heller burde rette fokus på individet og hvilke gutter og jenter som gjør det bra eller dårlig på skolen, enn å kun dele opp i gutt/jente når man skal belyse kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	3
2 Teori	4
2.1 Elevroller og jevnalderkultur	4
2.2 Bourdieu og habitus	5
2.3 Skolens “skjulte pensum” og forventninger fra lærere	6
2.4 Lærer-elev-relasjon	6
3 Metode	7
3.1 Valg av metode	7
3.2 Innsamling av data	8
3.3 Gyldighet og pålitelighet.....	9
3.4 Etske retningslinjer	9
3.5 Gjennomføring av analyse	10
4 Analyse	11
4.1 Forskjeller på gutter og jenter	11
4.2 Forskjellsbehandling gjort av lærer.....	12
4.3 Hvorfor jenter får bedre resultater enn gutter	13
4.4 Forventninger knyttet til kjønn fra skolen, medelever og/eller familie.....	13
5 Drøftedel	14
5.1 “De bråkete guttene og flinke jentene”	14
5.2 Forskjeller på det individuelle plan.....	16
6 Avslutning	18
Litteraturliste:	20
Vedlegg 1: Spørsmålene elevene fikk	21

1 Innledning

“Guttene sakker akterut i skolen.

Gutter får dårligere resultater på skolen, sliter mer med motivasjonen og dropper i større grad ut. Nå har jentene også tatt dem igjen i realfag” (Vg.no, 10.04.2014)

Artikler som dette dukker stadig opp i nyhetsbildet. Det kommer fram at det finnes tydelige forskjeller mellom kjønn gjennom hele utdanningsløpet. Jenter gjør det bedre enn gutter i språkfag, tar igjen guttene i regning mot slutten av grunnskolen og får bedre karakterer i alle fag bortsett fra gym (NOU 2019: 3, s. 11). Denne tendensen ser ut til å fortsette senere i utdanningsløpet og videre i arbeidslivet. Dette er problematisk fordi konsekvensene dette kan medføre er usikre.

I 2019 ble det publisert en NOU til Kunnskapsdepartementet fra et ekspertutvalg med Camilla Stoltenberg som leder. Rapporten redegjør for årsaker til og tiltak for å motvirke kjønnforskjeller i skoleprestasjoner. Rapporten konkluderer med at det vil ha stor betydning for enkeltindivider og at dette er en samfunnsutfordring (NOU 2019: 3, s. 12). Dette er et område som mangler forskning og det er vanskelig å gi et godt svar på hvorfor det skjer forskjeller i skoleprestasjoner.

Stoltenberg rapporten gir en oversikt og kommer med mulige årsaker til hvorfor det er forskjeller. Rapporten kommer med mye statistikk og tall og viser til tidligere forskning. Mye av refleksjonene er gjort av forskere og andre voksne som har spesialisert seg på området. Det er altså få som henvender seg direkte til de som er på skolen og lever midt i prestasjonsforskjellene, nemlig elevene selv. Jeg tror at hvis man hadde spurt elevene hadde man fått gode refleksjoner som kan bidra til en større forståelse for årsaker til kjønnforskjeller i skoleprestasjoner.

Dessuten tror jeg at dette er et tema som elevene enten implisitt eller eksplisitt har fundert over selv og det kan derfor være viktig at også deres stemme blir hørt og tatt på alvor. Hensikten med oppgaven er derfor å belyse tanker elever i en ungdomsskoleklasse har gjort seg og å koble dette med teori for å få en enda bredere forståelse for hvorfor det skjer prestasjonsforskjeller mellom kjønn. Problemstillinga mi er: Hvilke refleksjoner gjør elever i en ungdomsskoleklasse rundt kjønnforskjeller i skolen?

Først kommer en teoridel der jeg viser til tidligere forskning og går inn på for eksempel elevtyper, forventninger, habitus og relasjon. Videre i metoddelen skal jeg presentere og

begrunne valg av metode, gyldighet og pålitelighet og etiske retningslinjer. I analysen kommer empirien fram i lyset, der jeg ser på tendenser eller enkelt svar som stikker seg ut fra resten. I drøftedelen kobler jeg empirien mot teori for å løfte empirien. I avslutninga oppsummeres de viktigste punktene.

2 Teori

I teoridelen vil det bli redegjort for ulike teorier og tidligere forskning innenfor temaet. Det er for eksempel interessant å se på hva elevroller og elevtyper er og hvordan forventninger man legger i de forskjellige typene spiller en rolle i klasserommet. Bourdieu og habitusbegrepet passer også innenfor tematikken og forklarer hvordan elever kommer til skolen med ulik bagasje og må tilpasse seg skolen som sosialt felt. Videre skal jeg belyse hvilken rolle lærere har med tanke på vurdering og relasjon og at skolen kanskje legger til rette slik at det kun er noen få som tilpasser seg skolens normer. Dette er mulige forklaringer på hvorfor jenter gjør det bedre enn guttene i skolen og som kommer til nytte i drøftedelen der jeg knytter teori opp mot empiri.

2.1 Elevroller og jevnalderkultur

På ungdomstrinnet starter ungdomstida. I dette bryningspunktet mellom barn og voksen, der kroppen forandres gjennom puberteten og man sliter med å finne ut hvem man er, kommer en individualiseringsfase (Lyng, 2004, s. 18). Hvem man er, og hvem man skal være blir et betydelig spørsmål for ungdomsskoleelever. Samtidig møter de mange ulike situasjoner og må innta flere ulike roller. Rolle vil si de forventningene som knytter seg til en bestemt posisjon man innehar som for eksempel far, lærer eller elev (Aubert 1979, referert i Lyng, 2004, s. 26). I skolen finnes en offisiell rolle som vil si at det ligger formelle forventninger til hvordan elevene skal opptre. Elevens offisielle rolle går ut på at man blant annet skal følge med, konsentrere seg om læringsaktiviteten og vise respekt for lærere og medelever (Lyng, 2004, s. 26-27). Likevel inntar ofte elever uoffisielle roller for å opponere mot de offisielle rollene, for å vise fram hvem man er (Lyng, 2004, s. 29). Hvilken rolle man inntar fungerer dermed som et symbol på identitet, noe som er viktig for ungdomsskoleelevene.

Gjennom en omfattende sosiologisk studie har forsker Selma Therese Lyng (2004) karakterisert ulike elevtyper man finner i en ungdomsskoleklasse. Hvis man identifiserer seg med en bestemt elevtype, ligger det alltid noen forventninger til hvordan man skal opptre i spesielle situasjoner.

Elevtypene har altså ulike elevroller de må innta for den bestemte elevtypen (Lyng, 2004, s. 38). Dette gjør det lettere å gjenkjenne forskjellige måter å være ungdomsskoleelev på og også hvordan elevene opptrer i læringssituasjoner. De forskjellige elevtypene er: Machogutten, Villkatten, Gulljenta, Jålejenta, Gutteromsgutten, Nerden, Spurvejenta og Gromgutten. Som man ser er de ulike elevtypene delt inn i kjønn noe som viser hvor stor betydning kjønn har for ungdomsskoleelevers identitetsskaping (Lyng, 2004, s. 37).

De offisielle elevrollene representerer skoleoffisielle forventninger, mens uoffisielle roller regnes som regelbrudd som forekommer regelmessig (Lyng, 2004, s. 65). En utfordring man ofte ser i klasserommet er at læringssituasjoner legger opp til at noen elever opptrer med den offisielle elevrollen, mens andre opptrer med den uoffisielle (Lyng, 2004, s. 136). De elevene som opptrer med uoffisielle roller, følger heller ikke med i skoleaktiviteten og distanserer seg fra involvering. Hvilke elevroller man inntar avhenger av hvilken elevtype man er og rollerepertoaret er begrenset til den bestemte elevtypen (Lyng, 2004, s. 147). På denne måten ivaretar man identitetsprosjekter og en forutsigbarhet til hvilken oppførsel man kan forvente. Dette gir også en begrensning til læring hvis den enkelte elevtypen til stadighet havner i uoffisielle elevroller.

2.2 Bourdieu og habitus

Elever kommer til skolen med ulik ballast, eller habitus. Habitus forklarer Bourdieu som den sekken vi bærer på som inneholder vår oppdragelse, verdier, holdninger, kunnskap osv., som vi har opparbeidet oss gjennom livet og som er med oss, ubevisst og kroppsliggjort (Schiefløe, 2019, s. 253). Han snakker også om sosiale felt, som arenaer der habitus skal utfolde seg. Skolen er et slikt sosialt felt, med sine spesifikke spilleregler. Skolens spilleregler handler om å sitte stille, konsentrere seg, være nøyaktig og hardtarbeidende. Ofte henviser man til Bourdieu for å vise at skolen som sosialt felt er tilpasset middelklassehabitusen, de som har lest bøker og har foreldre som har vist de hva som er viktig å gjøre, tenke og kunne på skolen (Schiefløe, 2019, s. 254). Man kan også benytte Bourdieu for å vise at gutter møter en skole som kanskje ikke er tilpasset for dem. Den er for teoretisk, stillesittende, for lite praktisk og aktiv. Da blir gutters habitus sett på som “feil” i forhold til jenters habitus som kanskje passer bedre inn i skolen som sosialt felt. På denne måten får jenter en fordel som kan føre til bedre resultater. Da kan man spørre om det er gutter eller skolen som er problemet?

2.3 Skolens “skjulte pensum” og forventninger fra lærere

Lærerne har som oppgave å velge undervisningsform, arbeidsmetoder og avgjøre regler (Nordahl, 2003, s. 78). Dessuten er det lærerne som kjenner elevene sine best og skal vurdere arbeidet deres. På flere områder er det læreren som er herskende når det kommer til undervisning og har derfor et kulturelt og pedagogisk hegemoni. Derfor kan læreren påvirke hvordan jenter og gutter gjør det i skolen. For hva skjer når lærerens hegemoni blir truet av urolige elever som ikke lever opp til forventningene lærerne gir?

Thomas Nordahl (2003) skriver om en “skjult læreplan” eller et “skjult pensum” som ligger implisitt i skolesystemet (Nordahl, 2003, s. 77). Det vil si at det i tillegg til den gjeldende læreplanen, ligger en forventning til hvordan elevene skal oppføre seg. Det viser seg at lærere belønner i større grad de elevene som tilpasser seg adferdsmønstrene som verdsettes i skolen. Da er det snakk om de lydige, forutsigbare, pliktoppfyllende, utholdende og pålitelige elevene (Nordahl, 2003, s. 77). Det viser seg at jenter tilpasser seg skolens forventninger og at dette gir høyere prestasjoner enn gutter som viser en annen holdning til skolen (Aasen, Lekhal, Drugli & Nordahl, 2015, s. 84). Det vil ikke si at gutter ikke har disse atferdsmessige ferdighetene som verdsettes, men at de velger å ikke vise dem (Aasen et al., 2015, s. 84-85). Konsekvenser av dette er at elever som tilpasser seg blir mer “tilbakeholden, ukritisk, pliktoppfyllende, lite kreativ og la(r) andre bestemme over seg” (Nordahl, 2003, s. 77).

En annen konsekvens som kan oppstå er at lærere systematisk vurderer jenters prestasjoner som bedre enn guttene nettopp fordi jenter passer bedre inn i de forventningene som skolen og lærerne har (Aasen et al., 2015, s. 84). Ofte får gutter bedre resultater når prøvene rettes av en ekstern i motsetning til når en lærer retter prøvene (NOU 2019: 3, s. 148). Dette fins det flere ulike forklaringer på, men en av dem er lærernes kjønnsstereotypiske forventninger som går i guttenes disfavør. Likevel er dette et område som trengs mer forskning. Det lille av forskning som fins gir forskjellige og motstridige resultat. For eksempel en svensk studie der samme prøve blir rettet av både lærere og eksterne sensorer. Resultatet fant ingen diskriminering i guttenes disfavør (NOU 2019: 3, 148).

2.4 Lærer-elev-relasjon

Hvilken relasjon lærere har til elevene sine og motsatt kan ha en innvirkning på hvordan man forholder seg til skolen. Det viser seg at god kvalitet på lærer-elev-relasjon virker inn på elevenes

faglige nivå og sosial- og atferdsmessig fungering i skolen (Drugli, 2011). Norske elever har alt i alt en god relasjon til sine lærere, men det betyr ikke at det ikke fins elever som har en negativ relasjon i mer eller mindre grad. Atferdsvansker kan ha en sammenheng med lærerrelasjon. Jo større atferdsvansker man finner hos eleven, jo større sjanse er det for at eleven har en negativ relasjon til læreren sin (Drugli, 2011). På den andre siden viser det seg at god relasjon til lærer fører til en reduksjon av atferdsvansker.

Hvordan elevene tilpasser seg skolen kan også ha en innvirkning på relasjon til lærer. Drugli (2011) skriver at “lærere har de beste relasjonene til barn som tilpasser seg skolen på en god måte og som viser dette i form av god arbeidsinnsats, trivsel og læring”. Derfor bør lærere være obs på de elevene som befinner seg i risikozonen og enten strever med læring eller ikke finner seg til rette på skolen. Kvalitet på lærer-elev-relasjonen kan føre til bedre læringsmuligheter og trivsel for eleven (Drugli, 2011). Kjønn kan også ha en effekt på relasjonskvaliteten. Det viser seg at jenter har bedre relasjon til lærere enn gutter (Drugli, 2011). Derfor kan relasjon være en viktig faktor for hvorfor jenter gjør det bedre enn gutter. Med et større fokus på relasjonsbygging vil også gutter trives bedre og på den måten lære bedre.

3 Metode

3.1 Valg av metode

For å besvare min problemstilling har jeg valgt en metode som består av en kvalitativ innsamling av elevtekster. Det vil si at jeg har formulert spørsmål som elevene i en ungdomsskoleklasse har svart på. Metoden er kvalitativ som betyr at jeg er “opptatt av å forstå eller beskrive hvordan vi mennesker oppfatter verden og hvilke relasjoner som betyr noe for oss” (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2016, s. 93). Det jeg har lest av teori og tidligere forskning handler mye om resultater og tall der konklusjoner blir tatt på grunnlag av disse, noe man finner med kvantitativ metode. Derfor er det interessant å høre med elevene selv hvilke tanker de gjør seg rundt kjønnsforskjeller. Her tror jeg at elevene kan komme med mange nye og viktige synsvinkler på kjønn som kan bidra positivt til min oppgave.

Å samle inn elevtekster gjør det mulig for elevene å selv uttrykke hva de mener. Hvilke refleksjoner elevene gjør seg kommer dermed best fram ved intervju (Johannessen, Tufte &

Christoffersen, 2016, s. 143). Med tanke på etiske retningslinjer og personvern har jeg ikke utført intervjuene ansikt-til-ansikt, men ved hjelp av spørsmål og svar. Elevene fikk utdelt spørsmål på et ark (se vedlegg), og muligheten til å formulere seg fritt rundt disse spørsmålene.

3.2 Innsamling av data

Jeg valgte en deduktiv innfallsvinkel som vil si at jeg gav elevene litt informasjon i forkant for å sette i gang tankeprosessen. Dette er en innfallsvinkel man bruker hvis man vil “teste teori” altså at man tester generelle påstander med empiriske data (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2016, s. 47). I etterkant har jeg funnet ut at innfallsvinkelen vender mer mot en abduktiv enn deduktiv tilnærming. Abduktiv tilnærming vil si at man går fram og tilbake mellom induktiv og deduktiv innfallsvinkel. Man har teorien “i bakhodet” både før og under innsamlingen (Tjora, 2017, s. 33). Når jeg hadde samlet inn elevtekstene og gjennomgått dem ett par ganger måtte jeg lese meg opp på teori på nytt. Jeg så teorien med nye øyne enn før jeg samlet inn empiri.

Gjennomførelsen av datainnsamlingen gikk ut på at jeg gav elevene litt informasjon i forkant. Først viste jeg dem overskrifter av nyhetsartikler som skriver at jentene gjør det bedre enn gutter, at gutter er “skoletapere”, osv. Deretter snakket jeg med elevene om at forventninger fra medelever og lærere kan ha en innvirkning på skoleprestasjoner. For å provosere litt ekstra spurte jeg: “er det slik at gutter er dummere enn jenter?” Selv om jeg vet at dette ikke er sant, ville jeg se om elevene reagerte, eller om de godtok påstanden. Dette var for at elevene skulle bli engasjerte og for å starte en refleksjonsprosess noe som kom til uttrykk i svarene. Empirien er basert på en eneste klasse i hele Norge og kan ikke stå som fasit for alle skoler i landet.

Elevene gikk i en ungdomsskoleklasse jeg hadde i praksis. Jeg fikk 45 minutter til å samle inn data, der ca. 30 minutter gikk til å skrive. For at flest mulig skulle delta var alternativet til undersøkelsen å sitte i ro og vente til de andre var ferdige. Alle elevene ville gjennomføre bortsett fra fire elever som ikke var til stede. I klassen var det flere gutter enn jenter. Det var 14 gutter og 9 jenter som deltok. En elev krysset ikke av på noen av de alternativene jeg hadde satt opp for kjønn, men lagde sin egen kategori med tittelen “fuck kjønn”. De andre studentene i min praksisgruppe og kontaktlæreren til elevene var til stede under undersøkelsen, men de satt bakerst i klasserommet og observerte uten å innblande seg. Elevene hadde jevnt over utfyllende svar, skrev over en side og svarte på alle spørsmålene. Likevel var det noen som hadde korte svar som for eksempel bare ja/nei eller at de bare svarte på ett spørsmål. Elevene brukte penn og papir

slik at ingenting blir lagret på data. Jeg ble fornøyd med svarene jeg fikk, de var varierte og interessante.

3.3 Gyldighet og pålitelighet

For å sikre god kvalitet på kvalitative forskningsopplegg kan man se på gyldighet og pålitelighet. Gyldighet handler om hvorvidt vi faktisk svarer på de spørsmålene vi forsøker å stille (Tjora, 2017, s. 232). Min data består av elevtekster hvor elevene besvarte spørsmål jeg på forkant hadde formulert. Siden jeg aldri har gjennomført en slik datainnsamling før, var jeg usikker på om spørsmålene jeg stilte elevene var gode nok. Dette diskuterte jeg med veileder og tok inspirasjon av tidligere studenter med samme tema. Jeg har også prøvd å formulere spørsmålene slik at det ikke går an å ta feil eller svare altfor kort. Dessuten er jeg ute etter hvilke refleksjoner ungdomsskoleelever gjør seg rundt kjønnforskjeller i skolen, det er derfor vanskelig å ikke få gode svar eller svar som ikke svarer på problemstillinga.

Pålitelighet handler om å gi leseren “en inngående beskrivelse av konteksten” (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2016, s. 230). Dette har jeg forsøkt å gjøre i tidligere avsnitt under metoddelen og kommer ikke til å gjenta en gang til her. En annen måte å måle pålitelighet på er å redegjøre for egen posisjon og engasjement i forskningsarbeidet og innvirkningen dette har for resultatet (Tjora, 2017, s. 235). Det er umulig å gå inn i et forskningsarbeid med full nøytralitet og personlig interesse for temaet er regelen heller enn unntaket (Tjora, 2017, s. 237). Temaet for denne oppgaven finner jeg svært interessant fordi jeg på generell basis er opptatt av likestilling mellom kjønn. Jeg har dessuten selv vært elev på ungdomsskolen der jeg ble karakterisert som den typiske stille og flinke jenta. Derfor kjenner jeg meg igjen i en del av den karakteristikken som presenteres i analyse- og drøftedelen. På tross av dette hadde jeg ikke satt meg inn i tematikken eller lest så mye om temaet før jeg begynte på oppgaven. Jeg hadde på den måten ikke gjort meg opp noen mening før jeg begynte å skrive. Mine personlige erfaringer kommer heller ikke til å bli lagt vekt på videre i teksten.

3.4 Etiske retningslinjer

De etiske retningslinjene har stått sentralt gjennom hele arbeidet med oppgaven. Spesielt innenfor samfunnsforskning, der man berører enkeltmennesker og forhold mellom mennesker, er etikk viktig (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2016, s. 83). For å unngå å melde inn til NSD har jeg holdt identiteten til elevene skjult. Den eneste personlige opplysningen de har oppgitt er

kjønn. Elevene fikk også informasjon om hva de skulle være med på og mulighet til å trekke sin besvarelse før og underveis. Samtykke er et krav og for denne situasjonen ble det lagt opp til passivt samtykke. Det vil si at elevene selv, fordi de er fylt 15 år, gir beskjed om de ikke vil være med i undersøkelsen. Elevene skrev også på papir for å unngå digital innsamling.

3.5 Gjennomføring av analyse

Etter innsamling av empiri startet en analyseringsprosess der jeg i utgangspunktet tok inspirasjon fra Aksel Tjora (2017) og boka hans *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. I boka forklarer han en stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI) som han bruker som eksempel gjennom hele boka. Metoden er noe annerledes enn min, men for analysedelen ble det brukt samme framgangsmåte der jeg først kodet og kodegrupperte empirien, før jeg koblet til teori og utviklet konsepter.

Koding er første steg i analysen og bidrar med å trekke ut essensen fra empirien, redusere mengden data og legge til rette for idégenerering (Tjora, 2017, s. 197). Siden jeg har en abduktiv tilnærming hadde jeg litt teori i bakhodet når jeg kodet som vil si at jeg hadde en viss tanke om hvordan kodingen ble. Likevel prøvde jeg å være åpen slik at ingen viktige poeng gikk tapt. Kodene jeg brukte var enten ord eller fraser som ble tatt direkte fra det elevene skrev, for eksempel “uroilig”, “likt press på begge” eller “lærere favoriserer jenter”.

Etter kodingen startet en kodegruppering der man strukturerer koder etter tema. Kodegruppene vil danne utgangspunktet for hva som blir temaer i analysen (Tjora, 2017, s. 208). Her gikk jeg litt utenfor det som sto i boka. Jeg tok utgangspunkt i spørsmålene som elevene svarte på. Spørsmålene blir på den måten temaene i analysedelen. For hvert spørsmål dannet jeg fire kodegrupper som jeg satt i en tabell for at jeg skulle få en bedre oversikt. For eksempel i spørsmål én, der jeg spør hva forskjellen på gutter og jenter i skolen er, delte jeg opp svarene i fire grupper: “gutter er mer urolige”, “jenter er mer fokuserte”, “det er ingen forskjell” og “annet”. I tabellen kunne jeg se hvilke og hvor mange elever som svarte noe tilnærmet de ulike gruppene. På denne måten ble det lettere å se tendenser og utvikle konsepter.

Når man utvikler konsepter, kobler man empirien opp mot teori og setter en merkelapp på funnene (Tjora, 2017, s. 211). Konseptene kommer fram i drøftedelen der jeg har delt empirien i to deler. Den ene delen handler om de elevene som ser en forskjell blant jenter og gutter og at

lærerne behandler elevene forskjellig ut ifra kjønn. Den andre delen er de elevene som ikke ser noe forskjell på kjønn og at det er samme forventinger til alle.

4 Analyse

I analysedelen skal jeg redegjøre for den empirien jeg har samlet inn. Jeg tar for meg ett og ett spørsmål fra spørreskjemaet (se vedlegg) og ser på tendenser ut ifra det elevene har svart.

Spørsmål tre skilte seg ut ved at jeg fikk mer varierte svar derfor kommer jeg til å trekke fram interessante funn og kommentere disse istedenfor å se etter svar som går igjen. Etter hver underoverskrift har jeg tatt med et direkte sitat fra en elev som jeg mener oppsummerer det elevene har svart eller er spesielt interessant.

4.1 Forskjeller på gutter og jenter

“Jeg føler at forskjellen er at vi gutter er mer urolige mens jentene fokuserer mye mer på karakterene” - Gutt.

På spørsmål en, som handler om hvilke forskjeller elevene ser mellom kjønn i klassen, er det tre svar som går igjen: Elever som mener at gutter er mer urolige, ukonsentrerte eller ikke bryr seg om skolen. Elever som mener at jenter er mer konsentrerte, fokuserte og at de tenker mer langsiktig. Det er også elever som svarer at det ikke er noen forskjell. De fleste elevene mener at gutter er mer urolige og dette gjelder både gutter og jenter. Det er ofte de som mener at gutter er mer urolig som mener at jenter er mer fokusert. Det vil si at det dukker opp et mønster og en karakteristikk på at gutter er urolige, mens jenter er fokuserte. Dette bygger opp om en forventning som ligger til grunn for at et kjønn skal oppføre seg på en bestemt måte. Ut ifra svarene kan det virke som at elevene mener at jenter har en større motivasjon og en evne til å tenke mer langsiktig noe som kan bidra til bedre skolefaglige prestasjoner.

En del elever svarte at det ikke er noen åpenbare forskjeller mellom kjønnene. Da sikter elevene til at det ikke er kjønn i seg selv som skiller dem, men at det varierer fra person til person. For eksempel skriver en jente: “Alle presterer på hver sin måte på skolen. (...) Av og til så kan det hende at guttene kan være mer bråkete og uroligere enn jentene, men noen ganger kan jentene være like bråkete”. Hvilket kjønn man har blir på denne måten ikke så viktig og det fins både bråkete gutter og jenter samtidig som det finnes fokuserte gutter og jenter.

4.2 Forskjellsbehandling gjort av lærer

“Jeg føler at om noen gjør noe galt forventer lærerne at det var en av guttene” - Jente.

På spørsmål to, som handler om elevene opplever at lærere behandler dem ulikt basert på kjønn, var det i likhet med forrige, tre svar som gikk igjen: Elever som mener at gutter får mer kjeft og at lærere blir fortere sure på gutter. Elever som mener at jenter blir behandlet snillere og slipper billigere unna. Noen elever mener at det ikke er forskjellsbehandling. De elevene som mener at gutter får mer kjeft enn jenter er i klart flertall enn resten av kategoriene og fordeler seg jevnt over på både gutter og jenter. Det er likevel flest gutter som mener dette. Ingen gutter mener at det ikke er forskjellsbehandling.

I elevtekstene er det flere som kommer med eksempel på når forskjellsbehandlingen skjer. Da er det snakk om i klasseromssituasjoner der gutter får mer kjeft hvis de kommer for sent enn jenter. En gutt skriver for eksempel: “Guttene får kjeft når de kommer 1 min for sent mens jentene får ikke kjeft når de kommer 5 min for sent”. Hva som defineres som kjeft kan være subjektivt. Det er to sider av samme sak. En elev kan føle at hen blir kjefta på, men fra lærerens side kan det være ment som tilsnakk eller en beskjed. Hvis gutter forventer at de får mer kjeft enn jenter og gjør noe ugagn, kan tilsnakk føles som kjeft fra lærere som reagerer på at ugagn blir gjort. Derfor kan gutter føle på forskjellsbehandling, men som egentlig ikke er det fordi lærere har, som en del av jobben, rett til å si ifra når regler blir brutt. Hvis det er samme elever som kommer for sent til timene kan dette skape et irritasjonsmoment hos lærere noe som gjør at de sier litt ekstra i fra til de elevene det gjelder.

Likevel er det oppsiktsvekkende at såpass mange gutter og jenter føler på en forskjellsbehandling gjort av lærere. At mange svarer at jenter blir behandlet på en annen måte er også interessant. En jente skriver: “Om en gutt sier eller gjør noe upassende, får han høre det av lærer. Selvfølgelig gjelder det samme for jenter, men man behandler de annerledes og det er mer uforventa når det kommer noe upassende utsagn fra dem”. Elevene kommer ikke med konkrete eksempler der dette skjer, men det er ingen tvil om at det ligger noe i hvordan lærere behandler elevene og at dette kan variere mellom kjønn. Ut ifra utsagnet i dette avsnittet og sitatet jeg tok med i begynnelsen av underkapitlet kan det virke som om lærere forventer at gutter oppfører seg mer upassende enn jenter.

4.3 Hvorfor jenter får bedre resultater enn gutter

“Guttene gir litt mer f*en enn jentene” - Gutt.

Svarene jeg fikk på spørsmål tre var mer varierte og passet ikke inn i en tabell. Spørsmålet handler om hvorfor elevene tror jenter får bedre resultater enn gutter. Det var mange svar som gikk igjen fra andre spørsmål. Likevel var det enkelte svar som minnet om hverandre og som er interessante å belyse.

Spørsmål en og spørsmål tre er ganske like og en del av svarene fra oppgave en kommer igjen her. Nemlig at gutter er mer urolige og mindre konsentrerte, mens jenter er mer motiverte og fokuserte. På tross av dette er det noen svar som bidrar med noe nytt. For eksempel er det to gutter som nevner at gutter gir litt mer *faen* enn jentene. En gutt skriver: “Gutter liker å gjøre alt annet enn å pugge og øve til prøver på fritiden. Eller bare gi litt faen og være sammen med venner i stedet”. Dette kan bety at gutter ikke er så opphengt i karakterer eller resultater. De tar ting som det kommer og blir ikke stressa av alt det faglige.

Noen elever skriver at jenter føler på et større press til å prestere. For eksempel skriver en jente: “Jeg tror det er fordi jentene kanskje føler et større press til å prestere på skolen og at vi har høyere forventninger til oss selv enn det guttene har”. Derfor kan de gode karakterene komme fra et press og en forventning jentene føler på heller enn at de er mer motiverte enn guttene.

4.4 Forventninger knyttet til kjønn fra skolen, medelever og/eller familie

“Det er vel en viss forventning til oss alle fra både foreldre, venner, skolen osv. Kanskje jentene velger å si seg enig med forventningene verden har til dem og gjør en innsats for å føle seg bra og ikke være til skam for andre” - Gutt.

For spørsmål fire, som handler om elevene kjenner på forventninger knyttet til kjønn, var det tre svar som gikk igjen: Elever som mener at det er forventninger til gutter. Elever som mener at det er forventninger til jenter. Det tredje svaret var elever som mener at det ikke er forventninger eller at det er samme forventning til både gutter og jenter.

De aller fleste svarte at det ikke er forventninger eller lik forventning til kjønn. Noen skriver at de ikke har tenkt over det og noen skriver bare nei uten noe mer begrunnelse. Likevel er det noen som skriver at det er like høye forventninger til begge kjønn men at jenter tar det mer innover seg, for eksempel i utdraget i starten av underkapitlet. Både gutter og jenter mener altså at jenter

lar seg presse av de forventningene som fins til elevene. Dette med prestasjonspress blir repetert fra forrige spørsmål der jenter kanskje føler på et større press til å gjøre det bra. Det er også nesten bare jenter som skriver at det er forventninger til jenter. En jente skriver:

“Jeg føler at det er mye forventninger til jenter. De skal ha livet på stell og være flink i alt, gjøre det aller best på “viktige” ting. Det er også mange jenter som synes det er vanskelig på skolen, pga. de høye kravene og forventningene”.

Det kommer fram at eleven mener det er mange jenter som synes det er vanskelig på skolen på grunn av de høye forventningene. Derfor kan det virke som at presset jentene føler på, bidrar til at de jobber mer og dermed får bedre resultater, men at det går ut over trivselen til skolen.

Gutter har andre forventninger knyttet til seg. En jente skriver: “jenter skal være så stille og skoleflinke og guttene skal være fysisk aktive og høylytt”. Igjen kommer det fram en forventning som ligger hos gutter og jenter, der jenter skal være stille og skoleflinke og gutter skal være fysisk aktive og høylytte. Hvor disse forventningene kommer fra, om det er fra hjemmet, lærerne eller medelevene, er det ingen enstemmighet om. Det kan virke som at alle de forskjellige faktorene har en påvirkningskraft.

5 Drøftedel

I drøftedelen skal jeg belyse empirien ved hjelp av teori. Ut ifra analysen kan man dele empirien i to: De elevene som ser en tydelig forskjell på kjønn og at det ligger en forventning om at gutter skal være bråkete og jentene skal være flinke. Denne gruppen mener også at lærere behandler kjønn på forskjellige måter. Dette kan ha en sammenheng med at jenter får bedre karakterer enn gutter noe som også kommer fram i teorien jeg har oppgitt tidligere. Den andre gruppen opplever ingen forskjell og mener at det er lik forventning til alle. For denne gruppen handler det mer om at alle er forskjellige og at man heller burde rette fokuset på det individuelle plan for å forklare kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner.

5.1 “De bråkete guttene og flinke jentene”

Mange av elevene skriver i tekstene at gutter er urolige, lite konsentrerte og mangler motivasjon. Som nevnt tidligere kommer elevene til skolen med ulik habitus. Habitusen utfolder seg i skolen som sosialt felt. Hvis gutters habitus ikke tilpasser seg de verdiene som verdsettes i skolen, som

for eksempel å være stille og konsentrerte, vil man bli oppfattet som en byrde eller en feil. Guttene kan selv føle på at skolen ikke er tilrettelagt for dem og de mister derfor motivasjon og vil heller gjøre andre ting enn skolerelatert arbeid. For eksempel de guttene som skriver at de interesserer seg mer i andre aktiviteter enn skole og at de gir litt mer faen. Det blir lettere for gutter å ha en slik holdning til skolen når de uansett ikke lever opp til de forventningene skolen gir. Det at gutter ikke er like opphengt i karakterer og resultater kan føre til at de får dårligere karakterer fordi de ikke har motivasjon til å legge en innsats i skolearbeidet.

Nordahl (2003) skriver om en "skjult læreplan" der skolen verdsetter en bestemt måte å oppføre seg på. Lærere verdsetter i større grad elever som er lydige, forutsigbare, pliktoppfyllende, utholdende og pålitelige. Hvis det er slik at lærere forventer at jenter passer inn i denne kategorien vil de bli vurdert på en annen måte enn gutter. Dette på tross av at jenter også kan komme for sent til timen, eller bryte andre ordensregler. Som lærer kan man altså implisitt eller eksplisitt legge forventninger til kjønn og derfor være med på å vurdere elevene forskjellig.

Ut ifra elevtekstene ser man en tydelig forskjellsbehandling av kjønn gjort av lærere. Flere elever kommer med eksempel på når forskjellsbehandling blir gjort, der gutter får mer kjeft enn jenter når de kommer for sent til skolen. Man kan diskutere om hvorvidt kjeften er på sin plass eller ikke, men det er likevel en interessant tendens at både gutter og jenter opplever forskjell. Det er vanskelig å si om det påvirker vurderingssituasjonen, at for eksempel lærere vurderer jentene bedre fordi de kommer tidsnok til timen. Likevel kan det ha en innvirkning på synet på elevene. Hvis man er en elev som stadig kommer for sent og ellers viser lite interesse til skolefaget, vil man kanskje bli sett på som en som ikke bryr seg og bli vurdert deretter. Dessuten, hvis læreren forventer at gutter opptrer mer upassende enn jenter kan det gå utover relasjon til elevene.

Som nevnt tidligere er lærer-elev-relasjon vesentlig for trivsel i skolen, men også for skolefaglige prestasjoner. Det viser seg at de elevene som tilpasser seg skolen på en god måte får en bedre relasjon til lærer fordi de viser god arbeidsinnsats, trivsel og læring (Drugli, 2011). Hvis man tolker det slik at jenter tilpasser seg skolens verdier bedre enn guttene får de også en bedre relasjon til lærerne. God relasjon bidrar til bedre læringsmuligheter som igjen kan føre til bedre resultater (Drugli, 2011). På den andre siden gir atferdsvansker dårlig lærer-elev-relasjon. Ut ifra elevtekstene virker det som at gutter får mer kjeft fra lærere og blir karakterisert som urolige og høylytt. Dette kan bli sett på som atferdsvansker hvis skolen verdsetter den lydige,

pliktoppfyllende og stille eleven. Derfor vil gutter få en dårligere relasjon til lærer som igjen fører til dårligere resultater.

Samtidig som at gutter forventes å være mindre motiverte og fokuserte i skolesammenheng, forventes det at jenter skal være pliktoppfyllende og flinke i skolen. Det kan være hensiktsmessig å belyse at forventningene jentene føler på kan føre til et prestasjonspress og stress. I empirien er det mange elever som påpeker at jenter opplever en større forventning fra lærere, foreldre og medelever. Det poengteres at jenter føler på mer stress og at dette kan gå ut over trivselen i skolen. At så mange elever, både gutter og jenter, merker et større press blant jenter, er interessant. For mye press og stress fører ikke nødvendigvis til bedre resultater og det er et paradoks at jentene som føler et større press fortsatt gjør det bedre enn gutter i nesten alle fag. Selv om jentene kanskje klarer å takle presset og fortsatt gjør det bedre enn guttene i skolen er det en farlig tendens å føle på mye stress i en så ung alder. Hvis prestasjonsstresset fortsetter utover i utdanningsløpet kan det få negative konsekvenser.

På grunn av dette kan det virke som at lærere har en vei å gå når det kommer til hvordan man tilpasser skolen til elevene. Aasen et al. (2015) konkluderer med at man bør rette mer fokus på kunnskap om gutters væremåte istedenfor å få dem til å tilpasse seg jentene (s. 86). Det er også viktig at lærere er obs på de elevene med atferdsvansker eller som strever med læring. En bedre relasjon kan nemlig føre til mindre atferdsvansker og bedre skolefaglige prestasjoner. Et for høyt fokus på at jentene alltid er de flinke og pliktoppfyllende kan virke overveldende på jenter som ikke lever opp til de forventningene de blir gitt. Selv om de kanskje har taklet presset til nå er det ikke sikkert det varer livet ut og man kan fort oppleve å “gå på veggen”.

5.2 Forskjeller på det individuelle plan

Mye av fokuset i drøftedelen har til nå handlet om de elevene som ser en forskjell på kjønn. Det er likevel en stor del av elevene som svarte at det ikke nødvendigvis er forskjeller i kjønn som bidrar til prestasjonsforskjeller og at det enten er like eller ingen forventninger til kjønn. Dette kan ha noe med at alle elever er forskjellige, men blir gitt ulike elevtyper med tilhørende roller og regler som de forventes å følge. Kanskje kjønn egentlig er mer lik enn man tror og at fokuset på forskjellene gjør det vanskelig å finne en løsning på problemet?

For en ungdomsskoleelev er det viktig å finne ut hvem man er. Identiteten sier noe om hvordan man blir oppfattet og hvordan man oppfatter andre. Lyng (2004) karakteriserer ulike elevtyper

man finner i et klasserom. Ingen ungdommer kan være én type fullt ut og den kan heller ikke fange alle aspekter ved en person, men elevtypene gir en karakteristikk hos elever i skolen (Lyng, 2004, s. 38). Elevtypene er ikke bare viktig for identitetsskapingen hos elevene. De gir i tillegg en viktig pekepinn på hvilke atferdsmønstre man kan forvente å finne hos hver enkelt elev. Hvis man først blir oppfattet som en bestemt elevtype, får man også et sett med regler man må følge. Hvis gutter blir sett på som urolige og får en karakteristikk som minner om Machogutten der det gjelder å være tøff og provoserende, vil man oppføre seg og bli behandlet deretter (Lyng, 2004, s. 39). Det samme gjelder for jenter hvis de blir sett på som skoleflinke og minner om Gulljenta som skal være pliktoppfyllende.

I realiteten er elevtypene mer kompleks siden man ikke er én elevtype fullt ut. En gutt kan for eksempel være flink på skolen og ha de karakteristikkene som jentene ofte får. I empirien påpekes det at jenter også kan være bråketete og at det handler mer om person og ikke kjønn. Det finnes flere elevtyper enn Machogutten og Gulljenta og innenfor typene en rekke ulike roller, noe som gjør at hver elev er unik. Man varierer mellom offisielle og uoffisielle elevroller som igjen fører til forskjellig motivasjon og innsats i skolen. Dette samstemmer med det flere av elevene har skrevet som mener at det er ingen eller lik forventning til alle kjønn. Det handler mer om individet og hver enkelt enn at gutter er sånn og jenter er sånn.

På tross av dette virker det som at jenter og gutter kanskje påvirkes mer av de forventningene de har og føyer seg deretter. Lærere kan på samme måte bidra til et kjønnskille når de verdsetter en bestemt elevtype og vurderer elevene etter det. Når man har fått en merkelapp som bråketete og urolig er det vanskelig å bryte ut av forventningene man blir gitt. Likevel er det kanskje større forskjeller innad i kjønnene enn mellom. Å dele elevene i enten bråketete gutter eller flinke jenter blir en for begrenset kategorisering og bidrar til å skape større forventningspress og fordommer mot et kjønn heller enn å forklare hvorfor det er kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner.

En av elevene skilte seg ut fra resten av klassen og kom med et interessant svar i undersøkelsen. Hen krysset ikke av på noen av de alternativene jeg satte opp på kjønn, men lagde sin egen kategori og krysset av på *fuck kjønn*. Det er tydelig at eleven ikke er så opphengt i at det er kjønn i seg selv som er "problemet". For eksempel svarte eleven at hen ikke opplevde forskjeller, på alle svarene. Hen skrev derimot en egen refleksjon rundt temaet som ikke nødvendigvis svarte på noen av spørsmålene, men som var viktig for eleven å formidle:

“Kjønn er egentlig like, bare folk velger å se det positive i det ene og negative i det andre. Du hører stadig om gutter som er voldelige, men det betyr ikke at de er verst. Jenter er kanskje smartere til å dekke spor eller ingen forventer at de har gjort det, så de slipper unna”.

Dette minner om *The gender similarities hypothesis* som er en teori om at kjønn er mer lik enn man tror. Ofte fokuserer forskere på forskjeller når det kommer til kjønn. Dette kan være skadelig fordi man bygger opp om stereotypier når forskning likevel viser at kjønn på de fleste psykologiske områder er ganske like (Hyde, 2005, s. 590). Eleven har selv reflektert rundt dette. I dagens samfunn har også kjønn fått en helt ny betydning der det er større åpenhet rundt det å være født i feil kropp, føle seg som både gutt og jente og utforske forskjellige identiteter. Kanskje det blir for vidt å kun dele opp i gutt/jente for å belyse forskjeller i skoleprestasjoner? Aasen et al. (2015) skriver at kjønn i seg selv har lite å si for prestasjonsforskjeller i skolen, men at “kjønn virker indirekte gjennom blant annet lærerens oppfatninger av elevenes holdninger og væremåte i skolen” (s. 85-86). Derfor kan man si at kjønn spiller en rolle i samspill med andre faktorer som man må ta i betraktning, men at man kanskje bør rette et større fokus på individet og på hvilke jenter og hvilke gutter som gjør det bra eller dårlig på skolen.

6 Avslutning

I denne oppgaven har jeg svart på problemstillinga: Hvilke refleksjoner gjør elever i en ungdomsskoleklasse rundt kjønnsforskjeller i skolen? Ved en kvalitativ forskningsmetode har jeg samlet inn elevtekster, der elevene i en ungdomsskoleklasse svarer på spørsmål rundt tematikken. Empirien viser tendenser der en del elever merker forskjell på kjønn. De karakteriserer jentene som motiverte, fokuserte og skoleflinke, mens gutter er høylytte, urolige og bryr seg ikke så mye om skolearbeidet. Det kommer også fram at de fleste elevene følte at lærere gjorde forskjellsbehandling på bakgrunn av kjønn. Likevel var det en del elever som ikke la merke til noen forskjell og mente at det var enten lik eller ingen forventning til kjønnene.

Elevene kommer til skolen med ulik habitus som utspiller seg i det sosiale feltet. Hvis elever opplever at deres habitus ikke passer inn med det som verdsettes i det sosiale feltet er det lett å føle seg som feil eller en byrde. Hvis gutter føler at deres væremåte ikke passer inn med den normen som ligger i skolen kan man fort utvikle en negativ holdning til skolearbeidet. I tillegg kan lærere skape et skille mellom elevene når de legger en skjult læreplan til grunn for

vurderinga. Hvis jenter er mer tilpasset denne læreplanen som favoriserer elever som blant annet er pliktoppfyllende og stille, vil også lærere ubevisst vurdere disse elevene bedre. Dette kan forklare hvorfor mange av guttene skrev i elevtekstene at de heller vil fokusere på andre ting, som for eksempel å være med venner på fritida, enn å jobbe med lekser.

I elevtekstene kommer det fram at lærere i større grad kjefter på guttene. Da kan man tolke det slik at gutter i større grad viser atferdsproblemer og får dermed dårligere relasjon til lærere. Dessuten får lærere bedre relasjon til de elevene som tilpasser seg skolens normer i motsetning til de elevene som viser atferdsproblemer. Siden relasjon er en viktig faktor for læring kan dårlig relasjon til gutter føre til at de får dårligere resultater.

Det kan virke som at det ligger noe i skolens og lærernes virksomhet som bør endres eller rettes mer fokus på. Det er viktig å være bevisst på hvordan man vurderer elevene sine. Kanskje man heller burde lære seg guttene å kjenne istedenfor å få de til å være mer som jentene? Det er også viktig å være obs på hvilken relasjon man har til elevene sine og kanskje spesielt de med atferdsproblemer. God relasjon fører som nevnt til god læring.

På den andre siden er det en del elever som ikke føler på forskjeller mellom kjønn. Elevene nevner blant annet at gutter også kan være flinke på skolen og at jenter også kan bryte ordensregler. At noen gutter er bråkete og noen jenter er flinke sier lite om hvordan hver enkelt elev er. En elev tar mange ulike roller og varierer mellom ulike motivasjon og interesser. I dagens samfunn er det større åpenhet rundt forskjellige definisjoner av kjønn noe en av elevene i undersøkelsen min bærer preg av. Kanskje det derfor i fremtidig forskning burde rettes et større fokus på individet enn å kun dele opp i gutt/jente for å belyse kjønnforskjeller i skoleprestasjoner?

Litteraturliste:

- Aasen, A. M., Lekhal, R., Drugli, M. B., Nordahl, T. (2015). *Kjønnforskjeller i skolefaglige prestasjoner – forklaringer i elevenes holdninger til og væremåte i skolen, samt relasjonelle forhold*. Paideia(09), s. 76-89. <https://brage.inn.no/inn-xmliui/handle/11250/2360189>
- Bakken, A., Borg, E., Hegna, K., Backe-Hansen, E. (2008). Er det skolens skyld? En kunnskapsoversikt om skolens bidrag til kjønnforskjeller i skoleprestasjoner. (NOVA Rapport 2008:4). <http://hdl.handle.net/20.500.12199/4957>
- Drugli, M. B. (2011, 15. Juli). *Kvalitet på lærer-elev-relasjon i norsk grunnskole*. Utdanningsforskning. Hentet den 28.04.21 fra: <https://utdanningsforskning.no/artikler/2011/kvalitet-pa-larer-elev-relasjonen-i-norsk-grunnskole/>
- Hyde, J. S. (2005, September). The gender similarities hypothesis. *American Psychologist*, volum 60(nr. 6) s. 581 – 592. <https://psycnet.apa.org/fulltext/2005-11115-001.pdf>
- Johannessen, A., Tufte, P. A., Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. Utg.). Abstrakt forlag: Oslo.
- Lyng, S. T. (2004). *Være eller lære? Om elevroller, identitet og læring i ungdomsskolen*. Universitetsforlaget: Oslo.
- Nordahl, T. (2003). Møtet mellom en hegemonisk skole og handlende ungdom. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, volum 3(nr. 2) s. 69-88. <https://journals.oslomet.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1148>
- NOU 2019: 3. (2019). Nye sjanser – bedre læring. Kjønnforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp. Kunnskapsdepartementet. Hentet den 02.03.2021 fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-3/id2627718/?ch=2>
- Schiefloe, P. M. (2019). *Mennesker og samfunn: Innføring i sosiologisk forståelse* (3. Utg.). Fagbokforlaget: Bergen.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. Utg.). Gyldendal: Oslo.
- Vg.no. (2014, 10. april). Guttene sakker akterut i skolen. *Vg.no*. Hentet den 10.05.2021, fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/q06r1/guttene-sakker-akterut-i-skolen>

Vedlegg 1: Spørsmålene elevene fikk

Spørreskjema om kjønnforskjeller i skolen

Kjønn: Jente Gutt Usikker Annet

1. Hva mener du er forskjellen på gutter og jenter i din skole?

Skriv det du kommer på.

2. Opplever du at lærerne gjør forskjell på gutter og jenter? Ikke skriv navn.

Hvor og når skjer dette?

3. Hvorfor tror du det kan være slik at jenter får bedre karakterer enn gutter i skolen?

Hvis du tenker at det er motsatt, eller at det ikke er noe forskjell, skriver du det du mener og hvorfor det kan være slik.

4. Føler du at det ligger en forventning knyttet til kjønn ditt fra skolen, medelever eller familie?

I så fall hvilke forventninger og fra hvem?

